

Biogramy ludzi znanych, związanych z Ligotą

Spis treści:

Paweł Czaderski, s. 1
 Ks. Błażej Olejak, s. 3
 Józef Burejza, s. 4
 Ks. Antoni Spacil, s. 5
 Ignacy Borkowski, s. 6
 Ludwik Korzeniowski, s. 7
 Gustaw Morcinek, s. 8
 Jan Hess, s. 9
 Teodor Korzeniowski, s. 10
 Andrzej Kuś, s. 11
 Józef Duława, s. 12
 Lechosław Golarz s. 13

Paweł Czaderski (1747-1813), właściciel majątku i dworu, fundator kościoła, patron ronda w Ligocie.

Urodził się 30 lipca 1747 w Starej Wsi. Jego matką była Elżbieta Młynarska, ojcem Paweł Czaderski, nauczyciel, organista, kantor i kościelny w tej miejscowości. Miał liczne rodzeństwo, z którego wiadomo o braciach Janie i Stanisławie. Ok. 1760 r. rodzina przeniosła się do Komorowic Polskich, gdzie ojciec objął posadę organisty w kościele parafialnym.

Zawarł związek małżeński z Zuzanną Polok z Podgórze k. Skoczowa. W Komorowicach urodziły się ich starsze dzieci. Utrzymywał rodzinę z dzierżaw ziemi, między innymi folwarku księcia Sułkowskiego w Ligocie i ról w Bielsku. W latach 1789-1790 zakupił 350 jochów (morgów) ziemi wcześniej dzierżawionego a wówczas parcelowanego w Ligocie folwarku wraz z dworem i zabudowaniami gospodarskimi, młynem i tartakiem, karczmą oraz stawem Hałcnowiec. Zamieszkał w 1790 r. z rodziną w Ligocie, najpierw w drewnianym, potem w murowanym dworze (dziś ul. Woleńska 3), który wznosił na przełomie XVIII i XIX wieku. Tu urodziły się młodsze ich dzieci; z ośmiorga potomstwa wieku dorosłego doczekali: Maria Anna, Zuzanna, Jan i Józef Paweł. W latach 1794 i 1797 ufundował ornaty oraz tabernakulum do kościoła Międzyrzeczu, który był dla Ligoty kościołem parafialnym. W 1801 roku sfinalizowane zostały rozpoczęte wcześniej przez niego

starania u władz kościelnych i państwowych o zbudowanie kościoła w Ligocie, dla którego wydzielił z posiadanego majątku nieopodal dworu miejsce także na cmentarz. W akcie fundacyjnym spisany w Bielsku 26 marca 1801 r. zobowiązał się do wzniesienia i wyposażenia świątyni na własny koszt oraz do utrzymania duchownego. Pierwszym duszpasterzem poświęconego w 1806 r. kościoła został ks. Błażej Olejak (1782-1841) z Bestwiny, który mieszkał we wzniesionej w 1809 r. na koszt Czaderskiego plebanii. Ufundowanie kościoła stało się początkiem tworzenia wspólnoty parafialnej oraz rozwoju szkoły, która za przyczyną ks. Błażeja Olejaka stała się ośrodkiem utrzymania i krzewienia polskości.

Stworzony przez Pawła Czaderskiego zespół urbanistyczny składający się z dworu z folwarkiem, kościoła z cmentarzem i plebanią, a także jego pozycja majątkowa (był też dzierżawcą lub właścicielem dóbr w Borku i Jawiszowicach), predysponowały go do starań na dworze cesarskim w Wiedniu o zdobycie patentu szlacheckiego. Cesarz Franciszek I nadał mu w 1809 r. szlachectwo z prawem używania tytułu Ritter von. Herb własny Czaderski to tarcza dzielona w słup, w śląskich, żółto-niebieskich barwach heraldycznych, w polu żółtym znajduje się równoramienny krzyż, w polu niebieskim snop zboża, całość zwieńczona przyłbicą z koroną, w której gryf zwrócony w prawo.

Zmarł 29 czerwca 1813 r. w majątku córki w Plesnej koło Ostravy, pochowany został w kaplicy rodowej na tamtejszym cmentarzu. Po jego śmierci właścicielem majątku ligockiego był jego brat Jan Czaderski, który w 1790 r. nabył 62 jochy ziemi w Ligocie i osiadł na gospodarstwie nr 3 jako wolny osadnik. Po śmierci Jana w 1813 r. dobra ligockie nabył Filip Saint-Genois z pobliskiego Jaworza.

Paweł Czaderski stał się twórcą układu urbanistycznego w centrum Ligoty, które przetrwało do naszych czasów, choć dwór chylił się ku ruinie, a starodrzew otaczający go i stodoły zostały zlikwidowane. W 2015 roku radni Czechowic-Dziedzic podjęli uchwałę o upamiętnieniu tego zasłużonego człowieka i nazwali okazałe rondo w centrum Ligoty imieniem Pawła Czaderskiego.

Źródła:

1. Archiwum Kurii Metropolitarnej w Krakowie, Tabele Załuskiego, t. 8, s. 50.
2. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. Jan Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 54-59.
3. Fender Mariusz, Nowrotek Maria, Polak Jerzy, *Zabytki Międzyrzecza i Ligoty*, Międzyrzecze 2014, s. 253, 256-258, 267-268, 323, 417-418.
4. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 37-45.

Ks. Błażej Olejak (1782-1841), ksiądz, kapelan, proboszcz kościoła pw. Opatrzności Bożej w Ligocie, budowniczy, filantrop.

Urodzony dnia 28 stycznia 1782 roku w Bestwinie. Wstąpił do katolickiego gimnazjum przy klasztorze Cystersów w Rudzie koło Rybnika. Po jego ukończeniu kontynuował naukę w seminarium w Krakowie, gdzie studiował teologię i filozofię. Jako dwudziestotrzyletni młodzieniec został wyświęcony na kapłana 2 lutego 1805 roku i zaraz po tym został wikarym w rodzinnej parafii.

Zainstalowany jako kapelan ekspozyt w Ligocie 17 sierpnia 1806 roku, podlegał proboszczowi w Międzyrzeczu. Z chwilą objęcia kapelania kościół był bardzo skromnie wyposażony. Ksiądz rozpoczął wieloletni etap inwestycyjny. Najpierw wyposażył kościół w komplet ksiąg niezbędnych do sprawowania liturgii. Następnie zakupił kolejne wartościowe przedmioty, są to naczynia liturgiczne oraz paramenty. Do najcenniejszych zabytków zalicza się relikwiarz św. Błażeja, kielich mszalny z pateną, piękna monstrancja z 1834 roku, dwie dalmatyki i ornatu zielonego koloru z jedwabnej tkaniny adamaszkowej oraz białego ornatu przetykanego złotą nicią. Duże figury drewniane znajdujące się przy ołtarzu głównym, rzeźby świętych Piotra i Pawła przekazane w 2005 roku do nowo zbudowanego kościoła pw. Jezusa Odkupiciela w Czechowicach-Dziedzicach. Dzięki inicjatywie księdza Olejaka zawdzięczamy obecność w kościele wielu obrazów. Najznamienitszym jest Ukrzyżowanie Wojciecha Bączkowskiego z roku 1830. Poważną inwestycją w zakresie wyposażenia kościoła był niewątpliwie zakup 14 obrazów sztalugowych drogi krzyżowej jerozolimskiej autorstwa Franciszka Pieczki.

W 1831 roku ks. Olejak dokonał rzadkiego jak na prowincjonalnego kapłana dzieła - wydał drukiem książkę pod tytułem *Droga Krzyżowa, czyli Męka y śmierć Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa w Rozmyślaniach z Modlitwami w czternastu Wyobrażeniach czyli Stacyach przedstawiona. Osobliwie dla pożytku y wygody Parafian Ellgotckich ułożona...* Zbiór zawiera modlitwy, rozważania pasyjne i pieśni w języku polskim.

Jako administrator ksiądz wyposażył zakrystię w niezbędny sprzęt i meble, a w części strychu urządził repozytorium (skarbiec) na cenne nabytki. Zbudował również na granicy kościelnego terenu od strony północnej kostnicę, parkan wokół kościoła i cmentarza oraz drewnianą dzwonnice.

W 1825 roku w bliskim sąsiedztwie kościoła, przy głównej ulicy pod numerem 123 oddano do użytkowania szkołę z dwiema dużymi salami na dwóch kondygnacjach. Powstała ona z funduszy książeckiego dominium, zwierzchności gminnej oraz kościoła. Ksiądz Olejak uchodzi za głównego budowniczego tego obiektu.

Dużą inwestycją okazała się budowa wieży kościelnej w latach 1834-1840. Wieża jest zespolona z głównym budynkiem kościelnym, jej wysokość wynosi 32 metry, wy murowana

jest z cegły, zakończona hełmem i krzyżem. Od frontu ozdobiona jest dużym, kolistym medalionem z Okiem Opatrzności. Wieża została poświęcona 15 lipca 1840 roku przez ks. Mateusza Opolskiego w obecności księcia Ludwika Sułkowskiego, przedstawicieli dominium bielskiego, duchowieństwa, nowego właściciela dworu i majątku Macieja Gascha z żoną Henriettą Charlottą.

Za dokonania na rzecz społeczeństwa, kościoła i państwa został odznaczony Złotym Średnim Medalem Cesarskim przez cesarza Franciszka I.

Zmarł 9 września 1841 roku. Został pochowany przy bocznym, południowym wejściu do kościoła. Nad miejscem spoczynku istnieje tablica epitafijna. Jedna z ulic w centrum Ligoty została nazwana ulicą Ks. Olejaka.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 63-67.
2. Fender Mariusz, Nowrotek Maria, Polak Jerzy, *Zabytki Międzyrzecza i Ligoty*, Międzyrzecze 2014, s. 246, 261-267.
3. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 46-56.

Józef Burejza (1801-1890), wójt i kościelny w Ligocie, filantrop, odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi przez cesarza Franciszka Józefa I.

Urodził się 20 marca 1801 roku w Ligocie jako syn Jana i Marianny Smolarz. Prodek Józefa, Walenty Burejza, mieszkał w 1699 r. w dzielnicy Oblask, gospodarował na swej roli jako zagrodnik, ponadto dzierżawił stawy rybne należące do plebana międzyrzeckiego. Ojciec Józefa, wolny chałupnik, miał w dziedzicznej dzierżawie rolę plebana międzyrzeckiego oraz jego stawy o powierzchni 5 morgów przy granicy ligocko-międzyrzeckiej (okolice dzisiejszej ul. Na Łuku).

Józef Burejza zawarł związek małżeński w 1823 r. z Marianną z domu Machalica. Z pierwszego jak i z drugiego małżeństwa z Zuzanną nie doczekał się potomstwa, natomiast wychował i wyposażył kilkoro sierot i dzieci z

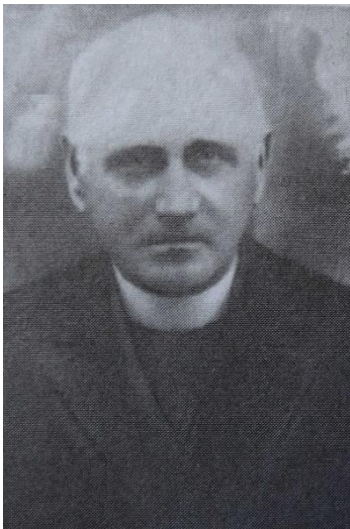
biednych rodzin. Miał status wolnego chałupnika; jego posiadłość nr 34 w Ligocie znajdowała się obok nieistniejącego już stawu Okrąglec przy granicy z Bronowem. Od młodości blisko związany był z kościołem i parafią. W roku 1830, za czasów ks. Błażeja Olejaka, został kościelnym. Funkcję tę sprawował 60 lat, do końca prawie 90-letniego życia. Na swojej posesji ufundował krzyż, do którego odbywały się modlitewne procesje w dni krzyżowe. W 1874 r. ufundował dzwony do kościoła w Bronowie. W testamencie zapisał pokaźne darowizny dla kościołów w Ligocie, Bronowie i Jasienicy.

Cieszył się ogromnym autorytetem w środowisku. Darzony szacunkiem, był wybierany na wójta, który to urząd sprawował przez 20 lat. Wiadomo, że jako wójt w 1840 roku współpracował z ks. Błażem Olejakiem w sprawie budowy wieży kościelnej oraz właściwego utrzymania szkoły. Był też wielkim filantropem, przekazując za życia spore kwoty dla uczniów z biednych rodzin, a zapisem testamentowym ustanowił fundację na rzecz szkoły w Ligocie. W dniu 19 lipca 1882 r. odbyła się uroczystość udekorowania Józefa Burejzy Srebrnym Krzyżem Zasługi, przyznanym mu przez cesarza Franciszka Józefa I za szczególne zasługi dla państwa i Kościoła.

Zmarł 19 marca 1890 roku, spoczywa przy kościele w Ligocie po jego południowej stronie pod pięknym nagrobkiem z białego kamienia.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 103-104.
2. Fender Mariusz, Nowrotek Maria, Polak Jerzy, *Zabytki Międzyrzecza i Ligoty*, Międzyrzecze 2014, s. 249, 254, 276, 360, 401.
3. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 57, 183-184.

Ks. Antoni Spacil (1864 - 1937), proboszcz kościoła pw. Opatrzności Bożej w Ligocie

Urodził się 26 października 1864 r. w Oseku nad Beczwą (obecnie pow. Przerów, kraj ołomuniecki, Czechy). Gimnazjum ukończył w Lipniku na Morawach, studia teologiczne w Ołomuńcu. Wyświęcony 5 lipca 1889 r. Posługę kapłańską jako wikary rozpoczął w parafii św. Marcina w Gurschdorfie (Skorosice), następnie przeniósł się na Śląsk Cieszyński, kolejno pracując w parafiach: Nawiedzenia NMP w Boguminie, Trójcy Przenajświętszej w Cierlicku, św. Piotra z Alkantary w Karwinie, św. Barbary w Strumieniu i św. Mikołaja w Bielsku. Jako proboszcz zainstalowany został w Ligocie 14 października 1899 r. (mianowany 2 października) i pozostawał tu 36 lat.

Był wzorowym duszpasterzem i administratorem. Jako duszpasterz szczególną uwagę zwracał na katechizację, nauczanie i wychowanie dzieci i młodzieży. Troszczył się o rozwój wspólnot parafialnych, m.in. Bractwa Różańcowego. Wraz z liczną grupą parafian należał do Związku Katolików Śląskich. W 1914 r. założył oddział Stowarzyszenia Młodzieży Katolickiej, w 1930 r. Bractwo III Zakonu Św. Franciszka, w 1934 r. oddział Akcji Katolickiej, skupiający Katolickie Stowarzyszenie Mężów, Katolickie Stowarzyszenie Kobiet, Katolickie Stowarzyszenie Młodzieży Żeńskiej oraz Stowarzyszenie Młodzieży Katolickiej. Działalność w ramach Akcji Katolickiej zaowocowała znaczną aktywnością mieszkańców Ligoty w wielu obszarach. Był także członkiem Macierzy Szkolnej Ziemi Cieszyńskiej. Rozwinął czytelnictwo prasy katolickiej.

Jako administrator wraz z parafianami odremontował i zmodernizował wnętrze kościoła na jubileusz 100-lecia istnienia parafii obchodzony w 1906 r. W latach dwudziestych XX w. prowadził kolejny remont kościoła, obejmujący malowanie i dekorowanie wnętrza, odnowienie elewacji, wymianę dachu z gontowego na eternitowy, zakupienie dwu dzwonów. Z jego inicjatywy zbudowano w 1935 r. Dom Katolicki, siedzibę Akcji Katolickiej. W testamencie zapisał legat na kolejny remont i modernizację wnętrza kościoła. Zrealizowany został w latach 1938-1940.

Ks. Antoni Spacil przeszedł na emeryturę w 1935 r. i zamieszkał w Skoczowie. Zmarł 21 sierpnia 1937 r., pochowany został w Ligocie w pobliżu świątyni po jej południowej stronie.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 69-71.
2. Encyklopedia wiedzy o Kościele katolickim na Śląsku, https://silesia.edu.pl/index.php/Spa%C4%8DiI_Antoni (dostęp lipiec 2020).
3. Fender Mariusz, Nowrotek Maria, Polak Jerzy, *Zabytki Międzyrzecza i Ligoty*, Międzyrzecze 2014, s. 283, 285-286, 288-289, 291, 313.
4. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 84, 88, 190.

Ignacy Borkowski (1879-1974), nauczyciel, pedagog, kierownik szkoły, organista, zielarz, fizjoterapeuta.

Urodził się w Ligocie w czworakach dworskich 17 lipca 1879 r. jako dwunaste dziecko Katarzyny i Józefa Borkowskich. Od szóstego roku życia uczęszczał do szkoły ludowej, potem do szkoły niemieckiej w Bielsku, a następnie do szkoły średniej. Niezwykle uzdolniony, utrzymywał się z korepetycji. Ukończył seminarium nauczycielskie z maturą w 1900 r., wtedy też otrzymał posadę w szkole w Golezszowie. W 1903 r. Rada Szkolna Powiatowa zdecydowała o wystaniu go do Wiednia celem podniesienia kwalifikacji. W roku 1904 został kierownikiem szkoły w Kisielowie. Wówczas ożenił się z Julią z Gruszków. Małżonkom urodziła się trójka dzieci: Tadeusz, Amalia i Wiktor. Amalia ukończyła szkołę gospodarstwa, Tadeusz seminarium nauczycielskie w Białej, Wiktor studiował medycynę w Krakowie i Poznaniu.

W 1908 r. Ignacy Borkowski wygrał spośród 20 kandydatów konkurs na stanowisko kierownika szkoły w Dębowcu koło Skoczowa. W 1920 roku przeniósł się do Mazańcowic, gdzie funkcjonowały dwie szkoły - polska i liczniejsza niemiecka. Kierownikiem polskiej szkoły oraz organistą był w Mazańcowicach przez 14 lat. W tym czasie doprowadził do przejęcia przeważającej liczby uczniów do szkoły polskiej.

W Mazańcowicach rozwinął swoją drugą życiową pasję - leczenie ludzi. Medyczne zainteresowania i wiedzę zdobył w bielskim seminarium w czasie wykładów z zakresu higieny i anatomii u dra Ofhera. Masażami, homeopatią i ziołami leczył okoliczną ludność a nawet chorych w Krakowie i Lwowie. Za wyleczenie córki burmistrz Bielska Pisch podarował mu aptekę oraz bogatą bibliotekę. Ludzi, którym przez dziesięciolecia pomógł i uleczył, było tysiące. Duża popularność i szeroka działalność spowodowały, że w latach trzydziestych stał się człowiekiem majątnym i sławnym. Zbudował w Jasienicy dwa domy, urządził duży ogród i zakupił samochód. W roku 1939 zakupił w Bielsku Zakład Kąpielowo-Kuracyjny z myślą o synu Wiktorze kończącym studia medyczne.

W 1934 r. przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Jasienicy. W czasie II wojny światowej ze względu na propolską działalność Niemcy pozbawili go majątku, w swoim domu mógł mieszkać jako lokator. Dom został zniszczony w czasie walk frontowych w 1945 r., a w czasie rządów komunistycznych majątek ponownie został mu odebrany i upaństwowiony.

Ignacy Borkowski, prawie nie chorując, zmarł 4 grudnia 1974 r. w wieku 94 lat. W jednym ze swoich ostatnich wierszy napisał:

*Nie chcę ja, nie chcę kamiennego grobu,
lecz chcę się złączyć Ziemio Śląska z Tobą.*

Źródła:

1. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 120-127
2. Rękopis życiorysu Ignacego Borkowskiego odnalazła Joanna Kubaczka, maszynopis z oryginału sporządził i udostępnił Andrzej Kobiela.

Ludwik Korzeniowski (1884-1948), nauczyciel, pedagog, kierownik szkoły w Ligocie, organista.

Urodził się 29 czerwca 1884 r. w Rudzicy. Ojciec Jan Korzeniowski był działaczem na rzecz polskośći, pełnił funkcję wójta w Rudzicy. Matką była Anna z domu Kopeć. Miał pięciu braci, którzy otrzymali staranne wykształcenie w szkołach w Cieszynie.

Ukończył dwuklasową szkołę ludową w Rudzicy, następnie szkołę wydziałową w Cieszynie. W roku 1905 ukończył kurs dla nauczycieli polskojęzycznych szkół ludowych, prowadzony przy I kursie Seminarium Nauczycielskim w Cieszynie. Został zatrudniony w szkole ludowej w Międzyrzeczu. Po uzupełnieniu wykształcenia zdał zawodowy egzamin kwalifikacyjny w 1906 roku. W Międzyrzeczu pracował przez 5 lat, a w roku 1909 został kierownikiem Publicznej Szkoły Powszechnej nr 1 w Ligocie, mieszczącej się w starym budynku szkolnym. Od założenia Kółka Rolniczego w 1910 r. był jego sekretarzem, a

przewodniczącym ks. Antoni Spacil. Osobistym staraniem, przy współpracy z proboszczem Antonim Spacilem, doprowadził do wybudowania w centrum Ligoty obszernej szkoły, funkcjonującej od 1911 roku. Uczył matematyki, rysunku i śpiewu. Grał w szachy i popularyzował tę umiejętność wśród uczniów. W okresie I wojny światowej został odznaczony Krzyżem wojennym za zasługi cywilne. Przez wiele lat był organistą w kościele parafialnym w Ligocie.

Z chwilą wybuchu II wojny światowej ewakuował się na polecenie władz oświatowych. Po powrocie jako polski nauczyciel został pozbawiony przez władze okupacyjne zatrudnienia w szkole. Zmuszony był na skutek skierowania wydanego przez Arbeitsamt do ciężkich prac przy regulacji Soły w Żywcu. Pod koniec wojny został zatrzymany przez niemieckiego komisarza gminy Herberta Waschitzę na dworcu w Dziedzicach, przewieziony do Zabrzega, gdzie mieścił się urząd gminy i posterunek policji, i w niewyjaśnionych okolicznościach porzucony na poboczu drogi. Wpółprytomnego znalazł ks. Adolf Dyczek i udzielił mu pomocy. Po tym zdarzeniu był sparaliżowany do końca życia.

Był żarliwym patriotą, człowiekiem energicznym, rzetelnym, troskliwym i opiekuńczym. Z żoną Zuzanną z domu Tomaszczyk z Międzyrzecza Dolnego wychowali piątkę dzieci: Wandę, Karola, Marię, Janinę i Walerię.

Zmarł 24 marca 1948 roku, pochowany został na cmentarzu w Ligocie.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 242.
2. Konsultacja i uzupełnienie Małgorzata Kwaśniak.

Gustaw Morcinek (1891-1963), pisarz, publicysta, nauczyciel, poseł na Sejm.

Gustaw Morcinek urodził się 25 sierpnia 1891 roku w Karwinie na Zaolziu. Po ukończeniu szkoły ludowej, w wieku 16 lat rozpoczął pracę w kopalni jako górnik. W wieku 19 lat podjął naukę w polskim seminarium nauczycielskim w Białej, otrzymując kwalifikacje do nauczania w szkołach z polskim językiem wykładowym.

W czasie I wojny światowej jako żołnierz armii austriackiej walczył na froncie rosyjskim. W październiku 1915 r. został urlopowany wskutek odniesionej kontuzji i skierowany do pracy w szkole w Ligocie, gdzie uczył prawie rok. W wakacje 1916 roku został ponownie powołany do wojska. 15 lutego 1918 r. powrócił do Ligoty, gdzie kontynuował pracę nauczycielską do 15 sierpnia tego roku. Stąd kolejny raz trafił do wojska,

do garnizonu w Cieszynie, gdzie zastał go koniec wojny. W Ligocie zatem przebywał dwukrotnie, w roku szkolnym 1915/1916 oraz w 1918, w sumie uczył w tej szkole półtora roku. Mieszkał w domu nr 29 należącym do wójta Jana Jurczyka na Oblasku. Szkoła nr 1 w Ligocie przy ul. Bielskiej 17 upamiętniła jego pracę z ligocką młodzieżą i w latach 1988-2006 nosiła imię Gustawa Morcinka.

Jako nauczyciel Morcinek przepracował ponad 20 lat, najdłużej w Skoczowie. Przez całą II wojnę światową był osadzony w obozach koncentracyjnych za patriotyczną propolską działalność. Po wojnie zamieszkał w Katowicach. Był autorem dziesiątek książek, także wielu artykułów, jednym z czołowych pisarzy polskich i najwybitniejszym pisarzem śląskim. Odznaczony Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski i innymi licznymi nagrodami. Zmarł w Krakowie 20 grudnia 1963 roku.

Źródła:

1. Heska-Kwaśniewicz Krystyna, *Pisarski zakon - biografia literacka Gustawa Morcinka*, Opole 1988.
2. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 114-119.

Jan Hess (1882-1968), wójt gminy Ligota, działacz samorządowy i społeczny, rolnik.

Urodził się 8 października 1882 roku w Międzyrzeczu Dolnym w wielodzietnej rodzinie rolników. Kształcił się najpierw w ludowej szkole w Międzyrzeczu, a następnie w szkole rolniczej w Cieszynie. Po jej ukończeniu wrócił na gospodarstwo ojca. W 1899 roku wybudował staw w celu hodowania karpia. Po zawarciu związku małżeńskiego w 1908 roku przeniósł się do Ligoty, gdzie rozpoczął prowadzenie własnego gospodarstwa rolnego. W czasie I wojny światowej został powołany do wojska i przez cztery lata przebywał na froncie.

W działalności rolniczej był nowatorem, prekursorem wprowadzania maszyn, przeprowadził meliorację gruntów i zelektryfikował gospodarstwo. Równoległe z uprawą roli zajmował się hodowlą ryb, głównie szlachetnej odmiany karpia polskiego.

Działalność społeczna Jana Hessa była różnorodna. W latach 1925 - 1939 był wójtem gminy Ligota, na tej funkcji okazał się postacią wybitną. Wykazał się inicjatywą w zakresie elektryfikowania wsi, budowy lokalnych dróg, był inicjatorem reaktywowania Kółka Rolniczego oraz jego prezesem. Był członkiem wspomagającym OSP w Ligocie oraz przewodniczącym Komitetu Odbudowy Strażnicy. W Sądzie Grodzkim w Bielsku udzielał się jako biegły w zakresie rolnictwa. W 1928 roku został odznaczony Srebrnym Krzyżem Zasługi

za działalność narodową, społeczną i samorządową. Jan Hess bardzo blisko współpracował z urzędem parafialnym. Przez wiele lat był przewodniczącym Rady Parafialnej, także zastępcą prezesa Parafialnej Akcji Katolickiej. Zainicjował budowę Domu Katolickiego. Przy swej posesji ufundował krzyż kamienny. Zajmował się ziołolecznictwem. Wytwarzanymi przez siebie mieszankami ziołowymi skutecznie leczył ludzi.

Z żoną Anną z domu Żerdka pochodzącą z Drogomyśla wychowali czwórkę dzieci, wszystkie otrzymały wykształcenie, Stanisław i Władysław rolnicze, Tadeusz i Bronisława pracowali w zawodzie nauczycielskim.

Zmarł 19 września 1968 roku, pochowany został na cmentarzu w Ligocie

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 22-23.
2. Konsultacja Małgorzata Hess, Urszula Duława.

Teodor Korzeniowski (1891- 1968), nauczyciel, pedagog, kierownik szkoły nr 2 w Ligocie

Urodził się 31 lipca 1891 r. w Rudzicy. Rodzicami byli Anna z d. Kopeć i Jan Korzeniowski, wójt Rudzicy, działacz na rzecz polskości. Małżonkowie wychowali sześciu synów, którzy otrzymali staranne wykształcenie w szkołach Cieszyna. Ludwik, brat Teodora, również był nauczycielem, wieloletnim kierownikiem Szkoły Powszechnej nr 1w Ligocie.

Teodor Korzeniowski ukończył w 1911 roku Polskie Seminarium Nauczycielskie w Cieszynie. W tym samym roku rozpoczął pracę w Publicznej Szkole Powszechnej nr 1 a potem nr 3 w Czechowicach. Od 1 września 1926 roku pełnił funkcję kierownika nowo zbudowanej Powszechnej Szkoły nr 2 w Ligocie, w dzielnicy Miliardowice. Był zarazem nauczycielem wszystkich przedmiotów. Z wybuchem II wojny światowej, jako polski nauczyciel, został przez władze niemieckie odsunięty od pracy w szkole i skierowany przez Arbeitsamt do pracy fizycznej. Wrócił do pracy w szkole po zakończonej wojnie i podjął starania o zbudowanie nowego, obszernego budynku szkolnego, dostosowanego do zwiększającej się liczby uczniów. Uroczystość otwarcia nowej szkoły odbyła się 1 września 1956 r. Uczył geografii i śpiewu, założył i prowadził chór szkolny. Pracował do 1959 roku, kiedy to przeszedł na emeryturę po 33 latach pracy jako kierownik szkoły w Ligocie - Miliardowicach.

Z żoną Bronisławą z domu Kolaczek wychował czwórkę dzieci: Antoniego, Jana, Leszka i Marię.

Zmarł 30 maja 1968 roku, spoczywa na cmentarzu parafialnym w Zabrzegu. Jedna z ulic w pobliżu szkoły w Miliardowicach została nazwana ulicą Korzeniowskiego.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 246.

2. Konsultacja Andrzej Kobiela

Andrzej Kuś (1902-1966), nauczyciel, pedagog, kierownik szkoły w Ligocie, organista, dyrygent orkiestry dętej.

Urodził się 14 listopada 1902 r. w Bronowie. Żona Wanda była córką kierownika szkoły Ludwika Korzeniowskiego.

Kształcił się w Seminarium Nauczycielskim Męskim w Cieszynie oraz w Białej. Znał biegle język niemiecki i czeski. Dosiążył się stopnia oficerskiego w brygadzie Strzelców Podhalańskich. Pracę nauczycielską rozpoczął w 1922 r. w Publicznej Szkole Powszechnej nr 1 w Ligocie. Uczył śpiewu, gry na skrzypcach, gimnastyki, przez wiele lat prowadził chór szkolny.

W czasie II wojny ukrywał się na terenie Głubczyc, prowadził tam tajne nauczanie. Aresztowany 18 lutego 1943 r. przez gestapo, po śledztwie w więzieniu w Mysłowicach jako polski nauczyciel i oficer został osadzony w Auschwitz w bloku A2 jako więzień polityczny nr 114708. W obozie wielokrotnie przeżył apele z dziesiątkowaniem, upokorzenie, głód, tortury i pracę w nieludzkich warunkach.

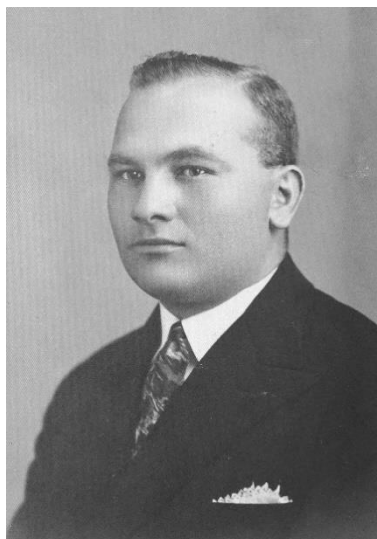
Po wojnie wrócił do pracy nauczycielskiej w Ligocie 29 marca 1945 roku z mocno nadszarpniętym zdrowiem. Wkrótce objął stanowisko kierownika szkoły. Prowadził także kursy dokształcające dla dorosłych, pozbawionych możliwości nauki w czasie okupacji. W latach 1945-1957 pełnił funkcję prezesa drużyny OSP. Był założycielem i dyrygentem strażackiej orkiestry dętej w Ligocie. Do 1953 roku, a potem dorywczo, był organistą w kościele parafialnym w Ligocie. Na przełomie lat 50. i 60. XX w. prowadził chór i zespół muzyczny w ramach Uniwersytetu Powszechnego w Ligocie. W szkole pracował do emerytury w 1957 r.

Z żoną Wandą wychowali czwórkę dzieci, wszystkie otrzymały wykształcenie średnie: Ludwik - pracownik kolejowy, kapelmistrz orkiestry dętej, Maria - nauczycielka, Michał - mechanik, Andrzej - technik ekonomista.

Zmarł 21 marca 1966 roku, pochowany został na cmentarzu w Ligocie, spoczywa z żoną i córką Marią.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 106-107, 242-243.
2. Konsultacja Michał Kuś, Bernadeta Zawada.

Józef Duława (1903-1980), nauczyciel, pedagog, kierownik szkoły w Ligocie, radny.

Urodził się 30 października 1903 r. w Jasienicy. Rodzice Helena z domu Niesyt i Jan Duława byli właścicielami rodzinnego gospodarstwa rolnego. Żona Marianna z domu Tomaszczyk pochodziła z dzielnicy Mościska w Zabrzegu.

W 1924 r. ukończył Polskie Seminarium Nauczycielskie Męskie TSL w Białej, w 1928 r. zdał nauczycielski egzamin kwalifikacyjny. W latach 1924-1937 pracował jako nauczyciel w Czechowicach, Bronowie i w Komorowicach. Jako nauczyciel stały został zatrudniony w Publicznej Szkole Powszechnej nr 1 w Ligocie 1 października 1928 r. Uczył matematyki, geografii, biologii, higieny, religii, opiekował się ogródkiem szkolnym.

Służbę wojskową w stopniu kaprała odbył w postaci szkoleń i ćwiczeń wojskowych dla nauczycieli. Był członkiem Stowarzyszenia Chrześcijańsko-Narodowego Nauczycieli Szkół Powszechnych w Polsce, również był członkiem koła Macierzy Szkolnej i sekretarzem koła w Ligocie. Przez 3 lata pełnił funkcję radnego Gromadzkiej Rady Narodowej w Ligocie.

Realizując polecenie władz ewakuował się z chwilą rozpoczęcia II wojny światowej na wschodnie rubieże Polski. Aresztowany przez gestapo w Ligocie 23 kwietnia 1940 r., po przesłuchaniach w Bielsku jako „element niebezpieczny dla władzy niemieckiej”, został przetransportowany do obozu koncentracyjnego w Dachau. Po sześciotygodniowym pobycie przeniesiony do obozu w Mathausen-Gusen i osadzony jako więzień polityczny nr 6918. Tam żył w nieludzkich warunkach, pracował ponad siły, był bity i głodzony. Szczęśliwie przeżył obóz, wrócił do domu skrajnie wyniszczony fizycznie, ważąc 40 kg. Do pracy w szkole wrócił już w marcu 1945 r., prowadził także kursy dokształcające dla dorosłych, pozbawionych możliwości nauki w czasie okupacji. W latach 1957-1964 pełnił funkcję kierownika szkoły nr 1 w Ligocie. Po przejściu na emeryturę pracował na pół etatu jeszcze 10 lat.

Odnaczony został przez wojewodę śląskiego Michała Grażyńskiego Brązowym Medalem (1938 r.), po wojnie trzykrotnie Krzyżami Zasługi, w tym Złotym.

Z żoną Marianną wychowali trójkę dzieci: Helenę (wieloletnia sekretarz gminy), Marię (nauczycielka), Kazimierza (technik mechanik).

Mieszkał w Ligocie przy obecnej ul. Rolników, obok domu katolickiego.

Zmarł 16 listopada 1980 roku, pochowany na cmentarzu w Ligocie.

Źródła:

1. *Dzieje kościoła i parafii pw. Opatrzności Bożej w Ligocie*, red. ks. J. Miłkowski, Czechowice-Dziedzice - Ligota 2006, s. 243-244.

2. Konsultacja: Urszula Duława, Kazimierz Duława.

Lechosław Golarz (1917-1995), harcerz, pedagog, nauczyciel, prelegent, kierownik Uniwersytetu Powszechnego w Ligocie.

Urodził się 28 stycznia 1917 roku w Chorzowie, gdzie jego ojciec Henryk prowadził przed II wojną światową szkołę muzyczną. W związku małżeńskim Lechosława Golarza z Jadwigą z domu Klimaniec z Zabrzega urodzili się synowie Jerzy i Marian, który też był nauczycielem. Misję nauczycielską kontynuuje w czwartym pokoleniu wnuk Radomił.

Pracując w kilku szkołach na Śląsku, jednocześnie prowadził drużyny harcerskie. W 1954 r. zatrudniony został w Ligocie jako nauczyciel języka polskiego, z czasem także nauczania początkowego. Wprowadzał nowoczesne metody nauczania - zespoły samokształceniowe, przedmiotowe i czytelnicze. Prowadził bibliotekę, kółko teatralne oraz świetlicę, organizował wykłady, konkursy wiedzy, wystawy, wycieczki krajoznawcze. Prowadził kursy dokształcające dla młodzieży i dorosłych, którzy w czasie wojny nie mogli ukończyć szkoły podstawowej. Wygłaszał odczyty pedagogiczne dla dorosłych w okolicznych szkołach. Publikował liczne artykuły w nauczycielskich czasopismach. Uczestniczył w sympozjach naukowych w Katowicach, Warszawie, Chorzowie i Wiśle. Największym jego osiągnięciem było zainicjowanie i prowadzenie Uniwersytetu Powszechnego w Ligocie, który w dekadzie 1956-1966 objął nauczaniem kilkuset słuchaczy w różnym wieku. Wykładowcy nauczali przedmiotów ogólnokształcących a także elementy prawa, psychologii, pedagogiki, medycyny i higieny. Był jednym z inicjatorów budowy Szkoły Podstawowej nr 3 w Ligocie - Burzeju.

Po przeprowadzeniu się w 1965 r. do Czechowic-Dziedzic podjął pracę z w szkole specjalnej. Wśród mieszkańców miejscowości, w których uczył, pozostał w pamięci jako nauczyciel z powołania i dobry, zawsze niezwykle pogodny człowiek. Uzdolniony plastycznie, malował techniką akwareli oraz kredki, pozostawił wiele prac o różnorodnej tematyce.

Zmarł 10 sierpnia 1995 roku, pochowany na cmentarzu w Zabrzegu.

Źródła:

1. Archiwalia: biogram Lechosława Golarza sporządzony przez żonę Jadwigę oraz materiały i fotografie udostępnione przez Andrzeja Kobięłę.
2. Konsultacja Radomił Golarz.
3. Nowrotek Zdzisław, *Ligota dawnymi laty*, Ligota 2018, s. 162-168.